

Povodom e-Savjetovanja o **Nacrtu prijedloga Zakona o pravobranitelju za djecu, s konačnim prijedlogom zakona** objavljenog u svibnju, a zaključenog 02. lipnja 2017. pravobraniteljica za osobe s invaliditetom uputila je sljedeće komentare, prijedloge izmjena i dopune:

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom je nezavisna institucija čiji je glavni zadatak praćenje, promicanje i zaštita prava i interesa osoba s invaliditetom sukladno Ustavu, nacionalnom zakonodavstvu i međunarodnim dokumentima, čime se ovoj skupini hrvatskih građana (prema statističkim podacima oko 12% stanovništva) daje potrebna dodatna vidljivost u sustavu zaštite ljudskih prava. Institucija pravobranitelja za osobe s invaliditetom je također prepoznata i djeluje sukladno članku 33. stavku 2. UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (NN MU br. 6/07, 3/08. i 5/08) kao institucija koja promiče, štiti i nadzire provedbu navedene UN-ove Konvencije te od strane međunarodne zajednice kao primjer pozitivne prakse. Djelokrug rada Pravobranitelja za osobe s invaliditetom propisan je Zakonom o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN, br.107/07).

Iskazujemo žaljenje što se Nacrt prijedloga novog Zakona o pravobranitelju za djecu nije sadržajno unaprijedio, a sukladno i obrazloženju Odluke Ustavnog suda Broj: U-I-4301/2005 od 7. ožujka 2017. godine, s kojim su institucija Pravobranitelja za djecu, kao i institucije ostalih posebnih pravobranitelja, u ravnopravnom položaju s institucijom Pučkoga pravobranitelja. Usklađivanje bi se odnosilo na veoma bitan dio zakona kojim se propisuje izbor posebnih pravobranitelja pa time i pravobranitelja za djecu, kao i razlozi za njihovo razrješenje. Navedeno zbog razloga što je i Ustavni sud u svom obrazloženju istaknuo da: *„Pravobranitelj za djecu djeluje na osnovi nekoliko temeljnih načela, od kojih je neovisnost i samostalnost na prvom mjestu.“* Ovdje također naglašavamo i preporuke usmjerene na jačanje kapaciteta i neovisnosti Ureda pravobranitelja za djecu koje je Odbor za prava djeteta UN-a uputio Republici Hrvatskoj.

Na temelju članka 7. stavka 1. Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom u nastavku teksta dostavljamo mišljenje i prijedloge na Nacrt prijedloga Zakona o pravobranitelju za djecu s Konačnim prijedlogom zakona (u daljnjem tekstu: Nacrt prijedloga Zakona).

S obzirom na djelokrug rada i razloge postojanja institucije pravobranitelja za djecu predlažemo članak 13. brisati i isto urediti na način kao što je to bilo uređeno u članku 12. važećeg (do 15. srpnja 2017. godine) Zakona o pravobranitelju za djecu (NN, br. 96/03). Konkretno: *„Sva tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne i fizičke osobe dužne su pravobranitelju za djecu osigurati dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte koji se odnose na prava i zaštitu djece, bez obzira na stupanj njihove tajnosti.“*

Obrazloženje: U članku 13. stavku 1. Nacrta prijedloga Zakona o pravobranitelju za djecu propisano je da pravobranitelj za djecu ima, u obavljanju zadaća iz svoga djelokruga, pravo uvida u podatke i dokumente tijela iz članka 12. ovog Zakona sukladno Zakonu o tajnosti podataka. Uređenjem pristupa podataka na predloženi način se *de iure* i *de facto* dovodi do sužavanja ovlasti pravobranitelja za djecu, a time se i značajno ograničava mogućnost obavljanja poslova iz djelokruga rada, odnosno dovodi u pitanje uopće mogućnost obavljanja svih poslova zbog kojih je institucija pravobranitelja za djecu i osnovana.

Nadalje, u članku 24. predlažemo da umjesto Vlade Republike Hrvatske postupak za imenovanje pokreće Hrvatski sabor.

Predlažemo nadopunu članka 24. predmetnog prijedloga Zakona o pravobranitelju za djecu u obliku umetanja novog stavka 2. koji bi glasio: *„Pravobranitelj za djecu ostaje na dužnosti do*

dana stupanja na dužnost novoizabranog pravobranitelja za djecu.“. Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Obrazloženje: Navedeno predlažemo zbog moguće situacije u kojoj postupak imenovanja novog pravobranitelja za djecu iz bilo kojeg razloga ne bi bio pravovremeno pokrenut, odnosno proveden i okončan do isteka mandata dotadašnjeg pravobranitelja za djecu.

Zbog očuvanja neovisnosti institucije pravobranitelja za djecu predlažemo u članku 26. Nacrta prijedloga Zakona o pravobranitelju za djecu brisanje točke 4.

Obrazloženje: Navedeno iz razloga što se na predloženi način dovodi u pitanje neovisnost i samostalnost institucije pravobranitelja za djecu, koja bi trebala i sukladno članku 4. stavku 1. predmetnog prijedloga djelovati neovisno i samostalno, rukovodeći se načelom pravičnosti i morala. Također, stavak 2. navedenog članka već propisuje kako Pravobranitelju za djecu nitko ne smije davati upute i naloge u njegovu radu. Sama činjenica da se samo na temelju neprihvatanja izvješća o radu (koje pravobranitelj za djecu svake godine podnosi Saboru Republike Hrvatske) može razriješiti pravobranitelja za djecu prije isteka mandata dovodi u pitanje njegovu samostalnost i neovisnost. Naime, godišnje izvješće o radu pravobranitelja za djecu neizbježno je i izvješće o stanju ljudskih prava djece u Republici Hrvatskoj, a sukladno Ustavu Republike Hrvatske, Konvenciji o pravima djeteta, drugim međunarodnim dokumentima i nacionalnom zakonodavstvu. Zaključno, članak 26. predmetnog prijedloga Zakona o pravobranitelju za djecu propisuje u stavku 1. točkama 1., 2. i 3. slučajeve razrješavanja s dužnosti prije isteka mandata pravobranitelja za djecu i zamjenika pravobranitelja za djecu, te predlažemo da isti budu regulirani onako kako je to u Zakonu o pučkom pravobranitelju: *„Hrvatski sabor razriješiti će dužnosti pravobranitelja za djecu prije isteka vremena na koje je izabran ako to sam zatraži, ako nastupe okolnosti zbog kojih više ne ispunjava uvjete za izbor iz članka 23. ovog Zakona, ako je spriječen obavljati dužnost u razdoblju duljem od šest mjeseci ili ako ne obavlja dužnost sukladno ovom Zakonu.“*